

försvara en värnlös, levande varelse utan att på samma gång förneka våldet, grymheten och orättvisan deras rätt att förtrampa. Långt mindre kunna vi själva vid ett annat tillfälle göra oss skyldiga till samma orättvisa utan att förneka oss själva och förverkla vår människorätt. Ty varje vår handling av rättvisa, hur obemärkt och anspråkslös den än må vara, höjer vårt människovärde.

Men det skall vara handling, icke blott flyktiga känslor. Vartill gagnar det, om jag förstår, om jag vill det rätta och icke gör det? Du, som gråter vid andras lidande men icke rör hand eller fot för att avhjälpa det, gå, dela din dom med leviten, som fann den sårade vid vägen, besåg honom och gick hjälplös förbi! Sederegeln, teorin, betyder så föga, tillämpningen är allt.»

Vi komma således nu till tillämpningen.

Topelius ansåg, att de bästa, sedliga lärdomar bliva för barnet ofruktbara, såvida de icke tillämpas på givna, bestämda tilldragelser i det dagliga livet. Det är icke nog att avhålla sig från det onda, man måste i handling göra det goda. Lika visst som all grymhet förvildar och i unga år grundlägger hjärtats förhärdelse, lika visst måste en god handling i det rättas tjänst, en omvårdnad för de värnlösa, ett försvar för

de oskyldigt lidande verka förädlande på det lätt mottagliga barnahjärtat. »Ett frö utsås i ringhet och ödmjukhet, det gror i kärlek, det uppväxer i kraft. De sedliga makternas gång genom livet är sådan, de vidga sig utåt och inåt. Man börjar med att älska sin hembygds björk och man lär sig av den att älska fäderneslandet. Barnet omvårdar en fattig fågel och den vuxna får ett kärleksfullt öga för människolivet och skapelsen. Det är den gamla liknelsen om senapskornet, Math. 13: 31, 32; låtom oss taga vara därpå!»

För att rättvisans bud skall kunna genomgå och bestämma hela vårt liv är det av en så avgörande vikt, att budet inplantas redan i barn domen, där livets rötter gro. Hos alla barn, även de bästa, finns mycken medfödd själviskhet, det är den, som skall förvandlas till kärlek och självförsakelse. Såsom vi lärt oss, att tro utan gärningar är död, så är det också med rättskänslan. Alla goda förmaningar äro förspillda på barnen, om de ej övas att tillämpa det rätta i handling. »Detta kan nu ske på många sätt i hemmet och skolan, i synnerhet genom goda föredömen. Men något, som särskilt anslår ett barn, det är att, själv så svagt, kunna beskydda andra, som äro ännu svagare. Och därför har man givit barnen de små fåg-

larna till skyddslingar, icke blott därför, att dessa äro så värnlösa och ofta så grymt förföljda utan också därför, att de små fåglarna äro bland alla levande varelser i naturen de, som stå barnen närmast. Det är ju gott, om en hund, en katt, en häst är barnets förtrogna vän och lär det att älska djuren. Men en hund, en katt och en häst kunna försvara sig, när de misshandlas. Det kunna icke de små fåglarna och det är detta, som anslår barnahjärtat. Det är en stolthet och en glädje att försvara de allra värnlösaste, att beskydda dem, som i hela den vida världen ej ha någon annan beskyddare än Gud i himmelen och barnen på jorden».

Det var med de små fåglarna Topelius ville att tillämpningen skulle begynna. De små fåglarnas skydd är för honom utgångspunkten för en ny uppfostringslära, grundad på Guds kärlek och rättvisa mot alla. Och de små fåglarna stå barnen närmast. »Ingen brasa värmer vinterfåglarnas bon, ingen lampa lyser i den långa natten, ingen köksa kokar varm mat åt dem. Utan de smulor, vi strö åt dem, ha de endast snön, mörkret och kölden. Var god mot dem, var deras sol och vår!»

I en av sina vackraste sagor har Topelius närmare utformat sin skyddslingssidé. Sagan heter: *Änglarnas julklapp*.

Änglarnas julklapp.

Långt över stjärnhimmelen stå de stora, snö- vita änglafurstarna kring Guds tron och avbida hans budskap, som de skola utföra i världen. Bakom dem stå i långa rader barnens ljusblå änglar, om vilka Jesus har sagt, att de se alltid Guds ansikte, som är i himmelen.

Det mörknar kring norra delen av jorden, det mörknar kring Betlehem. Stormarna rassa, regnet faller i strömmar över sydländerna, men långt i norr faller den vita snön över döda blommor och vissnade löv. Julen tillstundar: skulle icke änglarna minnas julen! Huru kunna de någonsin glömma, att världens Frälsare föddes med evigt ljus i jordens mörkaste natt? Huru måste de ej alltid minnas sitt glada budskap då till Betlehems herdar och sin härliga lovsång, som allt från den natten går genom världen och upprepas varje jul i alla kyrkor.

alla hem, där Guds lov bor, och alla barnahjertan, som älska sin frälsare?

Nu stå barnens ljusblå änglar församlade för att sig emellan överlägga, huru de denna jul skola vaka, varna, trösta och glädja barnen för att där i alla hem må vara en rätt julglädje i Guds kärlek och för att Jesus må kunna vara bjuden hos dem till julgäst. Där han ej är närvarande, där är ingen rätt glad jul, där sjunga ej änglarna, där är ingen hjärtefröjd vid de rågade bord, där slockna ljusen i granen och mörkret ser in genom snöiga rutor i mörka människosjälar.

Änglarna rådpläga sig emellan först huru de skola vaka i den heliga natten, när intet levande väsen på jorden får göra en annan illa och sedan med vilka gåvor de denna jul skola glädja sina kära barn. Några säga: vi vilja gå till de fattiga, sjuka, hemlösa, övergivna, olyckliga och bedrövade. Andra säga: vi vilja gå till fångelserna, till ödemarkernas drivor, till skeppen på det mörka, stormiga havet, till öknarnas brännande sand och till gruvorna under jorden. Andra åter säga: vi vilja gå till de glada och lyckliga hemmen, där Guds lov bor; varför skulle vi glömma dem? Är icke den goda glädjen också en himmelsk gåva i jordens sorger?

Vid det att de så berätta för varandra sina

planer för julen, stå två skinande änglafurstar som solstrimmor mitt ibland dem och säga till barnaänglarna: oss är anbefallt att vaka över rättvisa och barmhärtighet på jorden. Vad haven I lärt barnen om dessa Guds bud?

De ljusblå änglarna svara: vi hava ofta viskat i barnens samveten en maning att vara goda och rättvisa mot allt levande på jorden, människor, djur och markens växter. Och de flesta barn vilja gärna lyda vår maning, men deras lynne är så lätt, deras vilja svag och de glömma det åter nästa minut.

Välan, säga änglafurstarna, given dem i år en julklapp, som ständigt skall påminna dem om eder röst i deras samveten! Såsom alla barn hava sin skyddsängel, så skola alla barn även hava sin skyddsling. Given dem var och en för sig att älska och vårda en levande varelse, som är svagare än de själva! Sägen till dem: det är fegt och grymt att göra en värnlös illa men modigt och ärofullt att försvara honom!

De ljusblå änglarna se förlägna på varandra och svara: höga furstar, vi hava lärt barnen att *förstå* det rätta och *vilja* det goda; vad önsken I mer?

Gån, säga änglafurstarna, gån ut i Guds kärlek och lären barnen att också *göra* det goda!

I samma stund äro de skimrande solstrim-

morna borta och änglafurstarna åter osynliga. De ljusblå änglarna stå ett ögonblick rådvilla, Var skola de finna en skyddsling, svagare än ett barn, fattigare än en fattig, sjukare än en sjuk och olyckligare än en olycklig?

Då är bland dem en ängel mer ljusblå än alla de övriga och han är det barnets ängel, vilket en gång satt i frälsarens famn och fick hans välsignelse. Denna barnaängel finner ett råd, han säger till de rådvilla: förstån I icke Guds kärlek? Skulle ett människobarn någonsin vara så svagt, så värnlöst, så hjälplöst, att det ej finner en levande varelse ännu svagare, värnlösare och hjälplösare än det själv är? Gören alla som jag skall göra, när julen kommer och sägen i alla hem, i alla barnahjärtan samma ord, som jag skall säga till barnen i det hem, dit jag kommer som julgäst! Given nu akt och glömmen icke, att Gud givit barnen en julgåva genom rättvisans och barmhärtighetens änglafurstar och lycklig den, som sår dessa ord i sitt barnahjärta till framtidens skörd!

Så vill jag göra, fortfor ängeln. När granen är tänd julaftonen och barnen församlade, vill jag gå till ett hem, där Jesus är julgäst och säga några ord till det hemmets fader eller moder, när de slutat sin julbön. Och fadern eller modern skola upprepa mina ord för barnen och

barnen skola få välja fritt, men där de äro tvehågsna, skola de äldre råda dem. Jag skall säga så:

1. Gud giver åt varje barn en skyddsling att älska och försvara, på det att barnets kärlek till denna ena må efter hand växa ut till godhet mot alla.

2. Varje barn över ett år gammalt skall till sin skyddsling utvälja en levande varelse, människa, djur eller markens växt, som är svagare än barnet själv.

3. Denna varelse skall barnet vårda så mycket det kan men icke bortklema, icke gynna på andras bekostnad, icke tillåta något orätt, ont eller oskickligt.

4. Och detta allt skall barnet göra av kärlek till Gud och hans skapade verk.

Här tystnar den ljusblåaste bland de ljusblå. Den stora skinande skaran av tusende sinom tusende andra barnaänglar står lyssnande och bifallande stum. Det synes dem, som skulle nu den första välsignelsen över barnet i Frälsarens famn breda sig ut över alla himmelrikets utkorade barn på jorden och de bereda sig tysta att frambära den nya julgåvan till dem, som vilja emottaga henne.

* *

*

Vad säga då emottagarna? Många skola icke förstå gåvans värde och behöva undervisning därom av äldre. Många skola vara för lata, andra för likgiltiga att välja en skyddsling. Åter andra skola lyssna som på en saga, vilken man hör i dag och glömmet i morgon. Icke få skola glada välja den första och närmaste de komma ihåg men tröttna snart vid beskyddet och hellre tänka blott på sig själva. Det är som med åker-mannens utsäde. Somt faller på hälleberget, somt på vägen, somt bland tistlar och törne. Men några frön falla uti den goda jorden och bära frukt i välsignelse.

Mycket i denna julgåva behöver förklaras för barnen. Om Karl vill beskydda en ny fåle, om Anna hellre väljer sin lilla kalv eller sitt vita lamm, om Wilhelm beskyddar en hund men Karin föredrager sin kvicka kattunge, om Viktor väljer sin tama ekorre och Elsa sin unga kanariefågel, om Bertel uppfostrar en fjäril ur puppan, om Julia beskyddar ett ungt äppelträd, om Richard hellre beskyddar sin lilla bror, men Lina förälskar sig i sin lövkoja, som hon uppdragit ur krukans alltifrån de första hjärtbladen, — vem skall då Lilly beskydda, hon, som ännu ligger i vaggan? Vem skall stackars Josef beskydda, där han ligger sjuk i mässling och ej kan sköta sig själv, långt mindre tänka på andra? Vem

skall den fattige tiggargossen beskydda, han, som själv hungrig och hjälplös går från gård till gård och begär sitt bröd?

Det vill jag säga dig. Lilly skall bespara sin egen mamma mycket besvär, mycket nattvak, mycken oro, om hon ej bråkar, ej klagar men alltid är tålig och glad. Det är så hon skall beskydda sin käraste vän. Och på samma sätt skall sjuke Josef unna sin sköterska ro, så mycket han kan. Så fattig är ej heller tiggargossen, att ej den ledbrutna, lilla fågelungen, som han finner nedfallen ur boet och det vilsegångna barnet, som han visar vägen till hemmet, är fattigare än han. Varje tjänst, som du frivilligt bevisar en annan, gör dig i detta ögonblick starkare än han och varje gång du försakar dig själv för en annan, är den andre svagare än du. Minns du vår Frälsares ord: »allt vad I haven gjort de minste bland mina bröder, det haven I gjort mig?»

Se, så underligt är det i världen, att svagast och fattigast äro de, som behöva och begära de mesta försakelserna av andra, men starkast och rikast äro de, som kunna försaka sitt eget för andras glädje.

Förstår du nu vad det är att beskydda? Förstår du Guds kärlek i den nya julgåvan, när han giver åt varje barn en skyddsling att älska, vårda och försvara, så mycket detta barn kan?

Barnens skyddslingar.

Under rubriken »Våra egna» har Topelius skildrat sitt besök hos en familj L. å Kelloniemi gård, där barnen hade var sin skyddsling. Änglarna hade givit julklapp åt alla barnen. Varje barn skulle välja en svagare varelse att beskydda och vårda och den är *deras egen*.

Topelius fann barnen i trädgården. Lisi, 14 år gammal, satt på en pall vid en krusbärsbuske flitigt syslande med att med en vinge sopa maskar från bladen i en korg. Hennes händer buro tydliga spår av buskens taggar.

— »Det är mycket maskar i år, — sade hon — men min egen få de ej plundra. Jag har gött och vattnat honom och se, så stora bär han har!

— Vad gör du med maskarna?

— Dem ger jag åt de små fåglarna. Det är

deras bästa mat. Nästa vinter skall en talgoxe bli min egen. Men Ludvig har fått en av maskarna, som han tagit till sin egen och lagt i ett glas för att se, vad det blir av honom.

Ludvig, 12 år, kom i detsamma att hjälpa Lisi. Jag frågade, om han också förstod att sköta maskarna.

— Jo, sade han. Jag har papper över glaset och små hål i papperet. Han får alla dagar färsk krusbärsblad och en dagdroppe vatten. Han är en matfrisk kamrat, den gynnaren, och nu på en vecka har han blivit dubbelt så stor, som när jag tog honom. Man skall få se, att han snart spinner in sig till puppa.

— Och sedan?

— Sedan får jag se, huru länge han sover i puppan. En dag skall han bita sönder sitt skal och krypa ut som en fjäril. Måne han blir gul eller vit?

— Troligen vit, du får heder av din egen. Det är icke alla skötebarn, som få vingar.

Äldsta syster Constance syntes nu vid grinden och med henne följde Lotta. Lisi frågade Constance var hon fått tjära på klädningen.

— Jag tjärade gubbens båt — sade Constance skrattande.

— Stora flickan, och tjära en båt! — skämtade jag.

— Ja, vad skulle jag göra? Gamla Laxmatti bor ensam i stugan och har hela sommarn haft gikt i händerna. Inte kan jag låta honom svälta ihjäl, fattig man, när jag tagit honom till min egen. Jag har lappat hans nät och rott hans båt på Mallasvesi och så har gubben förtjänat ibland på fiske. Lotta har plockat daggmusk åt honom. Han lägger ut långrev för ål.

— Men då pinas ju masken på kroken?

— Ja, säg det åt bygossarna, när de meta! Laxmatti dödar masken i rök, förrän han tar honom till krokbeta.

— Är Laxmatti också Lottas egen?

Lotta svarade förlägen, att hon endast ibland hjälpte Constance.

— Varför skall du vara så blyg för det? Lotta hade först kissen, men så tog kissen små fåglar och inga bannor hjälpte, så att Lotta stackare fick gråta många tårar. Då kommo vi en dag till Luoma torp vid ändan av byn och där hade torparns hustru nyss dött och lämnat efter sig en liten smutsig och eländig usling i vaggan. Ingen skötte barnet, torparen gick i sorgen och söp. Då sade jag åt Lotta: tag du lilla Kaj till din egen hellre än kissen, jag skall hjälpa dig. Och så hade vi Kaj i bad och Kaj fick rent linne och god mjölk och torparens syster lät övertala sig att flytta till torpet och skö-

ta ordentligt om barnet. Men Lotta går alla dagar dit för att se efter sin egen, om hon också blir väl skött och var gång Lotta får något gott, hämtar hon med sig åt Kaj.

— Ja, och hon är så snäll, — sade Lotta — hon känner redan igen mig och kan sitta i min famn och leka med mitt halsband av rosenpärlor. Jag kallar henne min Kajdocka och ingen av mina dockor kan skrika och skratta som hon. — — —

— Gud välsigne eder barnsliga kärlek och låte eder få glädje av eder egna, — sade jag med en tår i öga. Och inom mig tänkte jag: lyckliga hem, lyckliga föräldrar med sådana barn!»

— — —

Före jul såg Topelius åter barnen i staden. Skolan och läxorna hade nu upptagit deras mestad tid, men under julferien skulle de åter få ledighet för sina egna. De hade nu delvis andra egna. Lotta försökte åter uppfostra kissen, Constance hade en kruka med en blommande liljekonvalj, Lisi hade sin talgoxe, Ludvig hade inrättat åt sig ett akvarium med levande små fiskar.

Och så slutar Topelius sin berättelse med följande ord:

»Jag tog lilla Lotta i min famn och frågade

henne, om hon ville vara god mot allt levande, mot människor, djur och växter, icke blott mot denna ena, som hon valt till sin egen.

Hon såg förundrad på mig, liksom hade jag frågat något, som var alldeles självfallet.

— Varför skulle jag ej vara god mot alla?

— Några — sade jag — äro goda mot en favorit och bry sig icke om alla andra.

— Kan man vara god mot en och stygg mot andra?

— Ja, det händer ibland; varför vill du vara god mot alla?

— För att Gud är så god mot oss.

— Så skall det vara. Tack!

Och jag kysste med en välsignelse detta lyckliga barns blomstrande kind.»

Skolan och föreningslivet.

Huru ställde sig Topelius till frågan om skolans förhållande till föreningslivet?

»Majföreningen», en barnförening till småfåglarnas skydd, stiftades i Helsingfors den 1 maj 1870 och utgrenade sig inom kort tid över hela Finland. Topelius önskade emellertid giva föreningen en fastare organisation och en verk-sammare kontroll och samlade därför under år 1883 en större krets av lärare, lärarinhor och barnvänner i Helsingfors. Detta möte uttalade sig för, att föreningen vilade på en riktig pedagogisk grundtanke.

Ändamålet var att genom en association av växande ungdom uppfostra rättskänslan, mot-arbeta de själviska drifterna, uppmana till själv-verksamhet i det rättas tjänst och enligt Pauli ord »övervinna det onda med det goda». De bästa sedliga lärdomar bliva för barnet ofrukt-

bara, därest de icke tillämpas på givna, bestämnda tilldragelser i det dagliga livet. Därför ansåg Topelius, att det icke är nog att avhålla sig från det onda utan att man i handling måste göra det goda. Lika visst som all grymhet förvildar och i unga år grundlägger hjärtats förhärdelse, lika visst måste en god handling i det rättas tjänst, en omvårdnad för de värnlösa, ett försvar för de oskyldigt lidande verka förädlade på det lätt mottagliga barnahjärtat. Dessa grundsatser hade man givit en tillämpning i beskyddet av de små fåglarna, emedan dessa förföljda varelser genom sin glada sång och sitt oskyldiga väsen stå barnen närmast.

Med anledning av den planerade barnföreningen skrev Topelius i Helsingfors Dagblad en artikel, varur följande må anföras:

»Mången torde föreställa sig, att en förening är överflödig för detta ändamål, som lika väl kunde inövas i varje hem. Ja, visserligen kan och bör varje hem lägga den första grunden till all god sed. Skolkunskaper kunna även med framgång inhämtas genom privatlärare hemma. Men vad är det som giver skolan ett avgjort företräde framför läsningen hemma? Det är gemensamhetens starka och livande band, det är associationen, som giver den försagde mod och den svage kraft, som manar alla och styr-

ker alla. Man står med ett annat mod i det djupa ledet med många bakom sig, än man står där ensam, hänvisad blott till sin egen beslutsamhet. Och så är det särskilt med en förening för växande ungdom. För denna ålder är ett gott kamratskap av större betydelse än för någon annan. All uppfostran av viljan och känslan är väsentligen byggd på växelverkan med andra.

Emedan nu skolan är en sådan redan färdig association av förenade viljor och krafter med uppfostran i det goda till sitt ändamål, är det tydligt, att Majföreningen i främsta rummet vänder sig till henne med anhållan om hennes medverkan och understöd. Därvid bör märkas, att skolan är för strängt lagbunden i sina former för att kunna ersätta den fria föreningen eller göra den överflödig. Skolan leder genom lära och föredöme den sedliga utvecklingen men tillämpar den endast i några få givna fall, som beröra dess område: lydningen, ordningen, fliten, sanningskärleken o. s. v. All övrig tillämpning måste skolan överlämna åt livet. Bunden vid sin regel, kan hon icke uppfostra initiativet, självverksamheten, den fria handlingen, dessa nödvändiga villkor för karaktärens utveckling. Läraren föreskriver, lärjungen lyder. Det kan icke vara annorlunda, men det betyder blott, att

skolan förlägger sitt slutändamål utom sig själv. Automater vill hon ju icke uppfostra. När hon är nödsakad att regelbinda den outvecklade viljan, gör hon det blott för att förbereda dess frigörelse i en förnuftig självbehärskning.

Av denna orsak synes det icke blott tillåtligt utan fastmera önskvärt för skolan att medverka för en fri förening, vars ändamål är att uppfostra viljan, känslan, initiativet, självverksamheten, handlingen i det rättas tjänst — allt detta naturligtvis med förbehåll, att ingenting där strider mot skolans lagar. Hon tillåter konserter, gymnastikföreningar, sångföreningar; varför skulle hon icke med tillfredsställelse se sina lärjungar förena sig att försvara de oskyldigt lidande?

Skolan kan icke önska, att hennes elever förvildas utom lärosalen. Hon kan icke på samma gång uppställa rättvisan såsom en grundsats för hela sitt handlingssätt och tillåta sina elever att på ett grymt sätt förfölja levande varelser. Hon kan lika litet kalla det omanligt för gossar att försvara de värnlösa som hon kan kalla det manligt att lägga försåt för dem eller vetenskapligt att utan verkligt gagn förstöra och plundra. Bildningens sedliga värde beror av ett följdriktigt samband mellan lära och leverne. Därav att dessa ofta gå åtskils,

följa mycken lösaktighet, mycken halvhet, mycken själviskhet. Det är gott att *veta* det rätta, ännu bättre att *vilja* det men bäst av allt att *göra* det rätta.

Så må skolan icke förakta en maning i sistnämnda syfte, vilken, hur ringa den än må synas, dock redan har visat sig mäktig att anslå det bästa i barnahjärtat och ej skall gå spårlös förbi, därest den finner hos äldre vänner ett välvilligt understöd. Det är icke första gången naturen framträder som människans lärarinna.»

— — — — —
Några utdrag ur privata brev:

Björkudden den 3 dec. 1895.

— — — — —
»Vad är skolan, vad är hemmet annat än en barnförening? Sådana göra sig själva. De svaga söka alltid stöd hos andra. Men en förening utom skola och hem har företrädet att vara frivillig — och det är detta, som anslår.

Faran av en frivillig förening uppstår först då, när föreningen medför rättigheter utan skyldigheter.»

Björkudden den 17 april 1896.

»Det fordras mycken erfarenhet att uppgöra stadgar; där ingå många konsiderationer på sidan om ändamålet.

— — —

»Jag delar den åsikten, att barn ej böra betala årsavgifter, det är de vuxnas sak. Men skyldigheter böra alltid ställas vid sidan av rättigheter och icke skyldigheter i allmänhet, vilka glömmas förunderligt snart, utan skyldigheter i vissa konkreta, uppgivna fall.

Det var därför jag hade tänkt mig, att varje barn borde hava en skyddsling, om också blott en kattunge eller en blomma i krukans eller en liten syster men alltid något, som medför ansvar. Utan detta ständiga ansvar fruktar jag, att alla goda föresatser i dag befinnas i morgon bortdunstade i barndomens blå luft.»

— — —

Björkudden den 26 nov. 1896.

»Efter några dagars dröjsmål i denna mörka tid återsänder jag härmed uppropet till lärarna med den uppriktiga välönskan, att det må finnas hos dem en god genklang.

— — —

Det borde framhållas, att associationen, för barn ej mindre än för fullvuxna, är det kraftigaste medlet att sammanhålla viljorna och förstärka dem genom medvetandet av gemensamt ansvar. Skolan är själv en association, där varje elev bör känna sig solidarisk med det hela för heder och framgång, en för alla och alla för en. Tag bort denna solidaritet och alla viljor gå åtskils.

— — —

Sylviaföreningens*) bestånd beror i min tanke till stor del av skyddslingens sidan. Varje medlem har frihet att välja eller icke välja en skyddsling (en för alla), men de flesta skola ej göra bruk av denna sin rätt, om de ej påminnas därom och tid efter annan tillfrågas: har du en skyddsling?»

— — —

Björkudden den 22 febr. 1897.

— — —

»Man kan ej begära av barn, att de skola förstå den fullkomliga, omfattande kärlek, som så många äldre icke förstå. När jag skrev under Majföreningens löften: »*Detta allt lova vi av*

— — —

*) Sylviaföreningen var en fortsättning av Majföreningen.

kärlek till Gud och hans skapade verk», var detta ännu icke klart för mig; det klarnade efteråt. Barnaögat ser alltid det enskilda först; därför är även djurskydd i sin helhet ofattligt för barn, de behöva koncentrera sin kärlek på en bestämd skyddsling. Låt dem själva välja en sådan varifrån som helst, nog växer kärleken ut från det minsta frö. Men just detta frö behöves, ty vanan att själva uppväxa under andras skydd och vård alstrar hos barnen mycken själviskhet.

Mitt intresse och mina välönskningar följa alla, som i endräkt arbeta för ett stort, ideellt ändamål.

Jag har gjort den erfarenheten, att de materiella ändamålen i livet ha sin gräns, men de ideella gå obegränsat framåt i tiden från släkte till släkte.»

Den sista maningen.

Björkudden den 6 dec. 1897.

«**I** unga år drömma vi om allt stort, som vi i en gång skola uträtta; i en senare ålder korrigerar vi drömmen med huru vi velat och bort och även det är en ny dröm, en årsring, som bevisar, att trädet växer! Man kan börja för stort men icke drömma för stort. Där måste alltid finnas något för verkligheten att pruta, annars återstår blott det toma skalet av ett liv utan mening.

Sylviaföreningen är ett säningsfält, mycket fruktbart men också med mycken flygsand. De allra flesta komma för att få vara med och där emellan bry de sig katten om ändamålet. Med rättighet måste följa plikt och med plikten ansvar. Inga löften avgivas, alltså måste de för-

utsättas. Vid årsmötena i var ring eller filial bör frågas, om någon visat grymhet mot djur och en sådan förseelse straffas i t. ex. 3 grader: 1) varning; 2) uteslutning på ett år med förlust av märket för denna tid och 3) uteslutning för alltid. Även frivillig avgång bör tillåtas. Allt detta beror på ledarinnan. Försöket att föreskriva positiva, goda gärningar har visat sig svårt att genomföra. Icke alla ha fåglar att mata och hästar att skona. Jag återkommer till mitt förra förslag om *skyddslingar*, men så, att detta icke blir obligatoriskt utan frivilligt för den, som anmäler sig. Kärleken växer ut som ett frö från en till alla och Guds kärlek skall vara utgångspunkten. Giv barnet en svagare att beskydda och det skall tilltala dess ädlare känslor på samma gång barnet, självt så svagt, känner sig smickrat att kunna beskydda en ännu svagare.

Av vikt för saken är att uppfostra yngre krafter, som taga vid, när vi andra tröttna. På ledningen beror dock slutligen allt. Och jag har mera förtroende för uppoffrande kvinnlig verksamhet är för skapelsens herrar, som alltid ha va så många järn i elden.

Sylviaföreningen har nu sått och nu gäller att betrygga frukten, medan såningen fortgår. Må

den bära en god skörd för livet, icke blott flyktiga känslor!

--- Fortfar och räkna bland dem, som önska föreningen framgång, även ett snart utslitet redskap i idéernas tjänst!»

*

Några månader senare hade den åttioårige barnavännen fullgjort sitt jordiska värv. Andens bräckliga redskap var utslitet, men de varmhjärtade orden fortfara att leva i idéernas tjänst.

»Ett frö utsås i ringhet och ödmjukhet, det gror i kärlek, det uppväxer i kraft.»

